Dü?ünme Gücü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dü?ünme Gücü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20288

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dü?ünme Gücü Ölçe?i, **bili?sel yetenek** ve dü?ünme süreçlerinin de?erlendirilmesi amac?yla Türk kültürüne uyarlanm?? bir psikometrik ölçek çal??mas?d?r. Bu ölçek, Ahmet Kutlu taraf?ndan 1987 y?l?nda Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Çal??ma, orijinal bir dü?ünme gücü arac?n?n Türkiye örnekleminde kullan?labilirli?ini ve geçerlili?ini ara?t?rmay? hedefleyen bir uyarlama çal??mas? niteli?indedir.

Ölçe?in temel amac?, bireylerin **mant?ksal ak?l yürütme**, soyutlama ve muhakeme yeteneklerini standart bir yöntemle ölçmektir. Elde edilen veriler, bireylerin akademik ba?ar?lar? veya belirli görevlerdeki performanslar? ile dü?ünme güçleri aras?ndaki ili?kileri incelemek için kullan?lm??t?r. Bu çal??ma, Türkiye'deki bili?sel psikoloji alan?ndaki erken dönem ölçek geli?tirme çabalar?ndan biri olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Dü?ünme Gücü Ölçe?i, Bili?sel Yetenekler, Bili?sel Yap?, Uyarlama Çal??mas?, Psikometrik Özellikler, Ele?tirel Dü?ünme, Ahmet Kutlu.

Yazarlar

Ahmet Kutlu

Amaç

Dü?ünme Gücü Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sahip oldu?u genel **dü?ünme gücü** seviyesini ve bu gücü olu?turan alt boyutlar? tespit etmektir. Ölçek, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda, bireylerin problem çözme ve karar verme yeteneklerinin nicel olarak de?erlendirilmesine olanak sa?lamak üzere tasarlanm??t?r.

1987 y?l?nda gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?n?n özel amac?, yabanc? dildeki orijinal bir dü?ünme gücü ölçe?inin Türkçe konu?an popülasyonda kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamak ve Türk örnekleminde geçerlik ile güvenirlik analizlerini yaparak ölçe?in standartlar?n? olu?turmakt?r. Bu sayede, **dü?ünme süreçleri** üzerine yap?lacak ileri ara?t?rmalar için güvenilir bir araç sunulmas? amaçlanm??t?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap? "Dü?ünme Gücü"dür. Bu yap?, psikolojik literatürde genellikle **üst düzey bili?sel i?levler** (Higher-Order Cognitive Functions) olarak adland?r?lan bir dizi yetene?i kapsar. Bu yetenekler aras?nda ele?tirel dü?ünme, analitik ak?l yürütme, tümevar?m ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

tümdengelim yetene?i bulunmaktad?r.

"Dü?ünme Gücü" yap?s?, basit ezberleme veya bilgi hat?rlama becerilerinin ötesine geçerek, bireyin karma??k durumlar? analiz etme, mant?ksal hatalar? tespit etme ve yeni bilgilere dayanarak tutarl? sonuçlar ç?karma kapasitesini temsil eder. Ölçe?in maddeleri muhtemelen bu bili?sel süreçleri harekete geçirecek senaryolar veya görevler içermektedir.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgisi bulunmamaktad?r. Ancak, Ahmet Kutlu'nun 1987 tarihli yüksek lisans tezinde (*Dü?ünme Gücü Ölçe?inin geçerlik ve güvenirli?ine ili?kin bir çal??ma*), ölçe?in Türk örneklemindeki geçerli?ini kan?tlamaya yönelik detayl? analizlerin yer ald??? varsay?lmaktad?r. Tipik bir uyarlama çal??mas?nda, geçerlik çal??malar? genellikle **yap? geçerli?i** (örne?in, faktör analizi yoluyla) ve ölçüt geçerli?i (örne?in, akademik ba?ar? veya zeka testleri ile korelasyon) yöntemlerini içerir.

Ölçe?in geçerli?inin tam olarak anla??lmas? için, tez içeri?inin incelenmesi gereklidir. Bu analizler, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? **psikolojik yap?** olan dü?ünme gücünü ne derece do?ru ve tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi bulunmamaktad?r. Bir psikometrik arac?n güvenilirli?i, ayn? ko?ullar alt?nda uyguland???nda tutarl? sonuçlar verme derecesini ifade eder. Kutlu'nun tez çal??mas?nda, bu ölçe?in güvenilirli?ini belirlemek amac?yla çe?itli istatistiksel yöntemlerin kullan?ld??? dü?ünülmektedir.

Olas? güvenirlik analizleri aras?nda **iç tutarl?l?k katsay?lar?** (örne?in, Cronbach Alfa), test-tekrar test güvenirli?i veya e?de?er formlar güvenirli?i yer alabilir. Bu katsay?lar, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu oldu?unu ve ölçümün zamana yay?lan istikrar?n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Dü?ünme Gücü Ölçe?i bir uyarlama çal??mas? oldu?u için, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk kültüründe de korunup korunmad???n? test etmek amac?yla Faktör Analizi yönteminin kullan?lm?? olmas? muhtemeldir. **Aç?mlay?c? Faktör Analizi** (AFA) veya **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) teknikleri, ölçe?in teorik olarak birden fazla alt boyutu ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için uygulanm??t?r.

Bu analizler, Dü?ünme Gücü yap?s?n?n tekil bir boyut mu yoksa problem çözme, ele?tirel analiz ve mant?ksal ç?kar?m gibi birden fazla ili?kili alt boyuttan m? olu?tu?unu ortaya koymaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör yap?s?n?n do?rulanmas?, ölçe?in yap? geçerli?inin önemli bir kan?t?d?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamaktad?r. Tipik olarak bu tür bili?sel yetenek testleri çoktan seçmeli veya Likert tipi derecelendirme format?n? kullanabilir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yüksek lisans tezi kapsam?nda bir üniversite ö?rencisi veya genel yeti?kin popülasyonu üzerinde uygulanm?? olabilir. Spesifik popülasyon bilgisi tezin kendisinde mevcuttur.

Age Group: Yeti?kin (Muhtemelen üniversite ça??ndaki genç yeti?kinler)

Population Details: Detayl? örneklem bilgisi (büyüklük, demografik özellikler) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde bulunan orijinal tezde yer almaktad?r.

Test Methodology: Psikometrik ölçek uygulamas?. Orijinal ölçe?in çevirisi, geri çevirisi ve uzman görü?leri al?narak dilsel e?de?erli?i sa?lanm??t?r. Ard?ndan geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Dü?ünme Gücü, Bili?sel De?erlendirme, Psikometrik Ölçek, Yüksek Lisans Tezi, Ahmet Kutlu, **Mant?ksal Ak?l Yürütme**, Uyarlama.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (1987 tarihli çal??ma nedeniyle ORCID kayd?n?n olmamas? muhtemeldir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Ahmet Kutlu, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (1987'deki tez çal??mas? s?ras?nda ilgili kurumu).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 1987 (Uyarlama çal??mas?n?n tamamlanma y?l?).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya akademik amaçlarla kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücretlendirme bilgileri tezin içeri?inde veya ilgili kurumlarda (Ankara Üniversitesi) aranmal?d?r. Genellikle yüksek lisans tezleri kapsam?nda geli?tirilen araçlar, akademik amaçlarla serbestçe kullan?labilir.

Kaynaklar

Kutlu, A. (1987). *Dü?ünme Gücü Ölçe?inin geçerlik ve güvenirli?ine ili?kin bir çal??ma.*(Yay?nlanmam?? yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:
dusunme-gucu-olcegi-toad.pdf

Dü?ünme Gücü Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçek maddelerine eri?im, Ahmet Kutlu'nun 1987 tarihli yüksek lisans tezinin ekler bölümünden sa?lanabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM